

Tetradium daniellii

De bijenhouder die deze bijenplant in de omgeving van zijn volken heeft staan, ziet elk jaar weer met belangstelling uit naar het moment dat de bloei begint. Hij kan dan weer volop genieten van het massale gezoem rond de bloesems want ze zijn zeer gewild bij bijen en andere insecten. En dat in een periode waarin de dracht voor de bijen op zijn retour is (augustus).

Uit China

In de beginjaren van de vorige eeuw maakte Ernest H. Wilson (1876-1930), die zijn loopbaan als tuinman begon bij de befaamde Kew Gardens en eindigde als directeur van het grote Arnold Arboretum in Boston (U.S.A.), vier langdurige reizen naar China. Hij verzamelde daar een enorm grote hoeveelheid planten en werd niet voor niets de 'Chinese' Wilson genoemd. Het totaal aantal verzamelde plantensoorten bedroeg maar liefst 16000 stuks, waarvan er 1000 in cultuur zijn gebracht. Daartoe behoorde ook de *Euodia hupehensis* genoemd naar de Chinese provincie Hupeh, de oorspronkelijke vindplaats. Na revisie van een aantal verwante geslachten van de Wijnruitfamilie (Rutaceae) is de plant ondergebracht in het geslacht *Tetradium* onder de naam *daniellii*. Dit geslacht telt negen soorten, verspreid vanaf de Himalaja in oostelijke richting tot Japan en in zuidelijke richting tot Java en Sumbawa. *Tetradium Daniellii* komt in het wild voor in Zuidwest-China en Noord- en Zuid-Korea.

Winterhard

De plant heeft de vorm van een struik of boom. Als boom kan zij een hoogte van ongeveer 20 meter bereiken. Zij is hier winterhard. De stam heeft een gladde zilvergrijze bast, die veel gelijkenis vertoont met de beuk. De bladeren staan tegenover elkaar en zijn oneven geveerd. De zijblaadjes, 5-9 stuks, zijn aan de bovenzijde weinig behaard en hebben aan de onderzijde plukjes haren in de oksel van de nerven. In augustus begint voor de bijen het bloeifeest van deze bijenplant. De bloemen staan in brede gevorkte bijschermen, piramidaal gevormd. De bloeiwijze bestaat uit mannelijke bloemen (alleen meeldraden) en vrouwelijke bloemen (alleen stampers). In een bloeiwijze komen eerst de mannelijke bloemen in bloei, de vrouwelijke volgen ongeveer tien dagen later, de voorgangers zijn dan al uitgebloeid. Van

boom tot boom zit er verschil in de aanvang van de bloei en ook in een en dezelfde boom komen de bloeiwijzen niet precies tegelijkertijd in bloei. De kans op kruisbestuiving is dus groot, alhoewel bij zelfbestuiving ook vrucht- en zaadvorming plaatsvindt. De bloemen zijn 4- of 5-tallig. In de mannelijke bloemen staan de meeldraden tussen de kroonbladen. In het centrum van de bloem vormen de rudimenten van de stampers een soort kroontje. Daaronder bevindt zich het nectarium. De nectar komt precies tegenover de meeldraden naar buiten en verzamelt zich tussen de stampers en de behaarde helmraden. Er wordt veel nectar geproduceerd, de druppeltjes zijn met het blote oog te zien. Het nectarium heeft een lichtoranje kleur en vormt daardoor een contrast met het wit van de kroonbladen en het lichtgroen van de stampers. Er wordt door de bijen ook volop stuifmeel verzameld. De stuifmeelklompjes zijn geel. Het oppervlak van de stuifmeelkorrels heeft een netstuctuur. De korrelwand is dikker midden tussen de aperturen en bij de polen van de korrel. In een bloeiwijze vinden we op veel plaatsen onder de in bloei staande mannelijke bloemen twee bloemknoppen van vrouwelijke bloemen. Een vrouwelijke bloem heeft 4-5 stampers die alleen onderaan en bij de stempels met elkaar zijn vergroeid. Tussen de witte kroonbladen, die aan de binnenzijde behaard zijn, staan rudimenten van de meeldraden. Ook hier vinden we een oranje gekleurd nectarium, onder de stampers gelegen. Bij beide bloemsoorten ligt de vrijgekomen nectar open en bloot; wel gemakkelijk op te nemen voor de bijen, maar ook onbeschermd tegen weersinvloeden, zoals regen en droogte.

Vermeerdering

Als de plant rijpe vruchten draagt is zij een lust om te zien. De vruchten zijn dan donkerrood gekleurd. Ze bestaan uit 4-5 peulen, die bij rijpheid aan de binnenzijde van boven naar beneden openbreken. Van de twee zaden die in een peul tot ontwikkeling kunnen komen, is de onderste steriel en de bovenste fertiel (kiemkrachtig). De zaden zijn glanzend zwart. Deze bijenplant laat zich gemakkelijk uit zaad vermeerderen.

Tetradium daniellii (syn. *Euodia hupehensis*)

A bloeiwijze met in bloei staande mannelijke bloemen; B blad; C mannelijke bloem en bloemknop vrouwelijke bloem; D mannelijke bloem waarvan deel bloemkroon en meeldraden is weggenomen; E meeldraden; F stuifmeelkorrel (colporaat, Px E = 29x31 µm): 1 polair, 2 equatoriaal; G vrouwelijke bloem; H stampers; I vrucht; J zaden (onderste steriel, bovenste fertiel).